

Plan

Diarienummer
511-8627-2018

Åreälven med biflöden SE0720286

Uppföljningsplan för Natura 2000-område

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild:

Ristafallet, sedimenttransport från Mörviksån till Åresjön, biotopvård vattendrag och Tegeforsen.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län.

Fakta om området

Namn och områdeskod: Åreälven med biflöden, SE0720286

Län: Jämtland

Kommun: Åre

Områdestyp: Området har fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI) 2003.

Regeringen har förklarat området som ett särskilt bevarandeområde (SAC) 2009.

Övrigt skydd: Strandskydd enligt kap 7: 13-18 §§ MB. Riksintresse enligt kap 4 6§ MB.

Fiskeförvaltare: Fisket på renbetesfjäll ägs och förvaltas av staten. I övrigt förvaltas fisket i området av en rad skifteslag, samfällighetsföreningar, fiskevårdsområden och enskilda privata mark- och vattenägare.

Areal: 12 408,8 hektar

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2019

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2018

Löpnummer

2019:21

Diarienummer

511-8627-2018

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida

www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Natura 2000 och vattenförvaltning	4
Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag	4
Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet	5
Målindikatorer	6
Tidigare och pågående provtagningar.....	6
Plan för fortsatt uppföljning.....	9
Levande dokument.....	11
Litteratur.....	11

Natura 2000 och vattenförvaltning

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt.

Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Natura 2000-området ska uppnå gynnsam bevarandestatus genom att naturtypen och ingående habitatarter har gynnsam bevarandestatus. För att detta ska uppnås bör populationer av arterna vara livskraftiga på lång sikt. För varje vattenförekomst i de akvatiska habitaterna finns för området särskilt viktiga kvalitetsfaktorer. Dessa utgör grunden för den sammanvägda ekologiska statusen. Minst God ekologisk status skall uppnås i enlighet med ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Det innebär enkelt uttryckt att värdena för ytvattenförekomstens biologiska kvalitetsfaktorer uppvisar små av mänsklig verksamhet framkallade störningar, men avviker endast i liten omfattning från de värden som normalt gäller för ytvattenförekomsten vid opåverkade förhållanden (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15).

Uppföljning i skyddade områden innebär att samla in uppgifter för att utvärdera tillståndet för naturtyper, arter och friluftsliv. Oftast genomförs mätningar för att se om uppsatta bevarandemål är uppnådda eller så bedöms tillstånd eller status på annat sätt. Insamlade uppgifter kan också användas för nationella bedömningar av bevarandestatus för naturtyper eller arter. Uppföljningen fokuserar i regel på om ett visst tillstånd/mätvärde är uppnått eller inte. Mindre arbete läggs på att följa trender, vilket kräver mer omfattande mätsinaster (Rapport 6379:2010. NV).

Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag

Obligatoriska moment i sjöar utgörs av uppföljning av flödesreglering och närmiljöns naturlighet. För vattendrag är de obligatoriska momenten bland annat uppföljning av att vattenvägarna är fria, samt de typiska arterna örting och röding (Tabell 1). Negativa arealförändringar till följd av mänskliga ingrepp bör följas upp.

Vattendrag är ofta påverkade av antropogena fysiska ingrepp och annan påverkan som bör åtgärdas. Uppföljning av restaureringsåtgärder till exempel strukturer och funktioner såsom vandringsvägar, bottenstrukturer och återställd flödesregim, kommer därför att utgöra en betydande del av uppföljningsinsatsen. Det är lämpligt att i första hand använda typiska arter som fiskar eller stormusslor som målandikatorer vid uppföljning av åtgärder (Rapport 6379:2010. NV).

TABELL 1. OBLIGATORISK UPPFÖLJNING INOM SJÖAR OCH VATTENDRAG. ENLIGT RAPPORT 6379:10 NATURVÅRDSVERKET.

Grupp	Egenskap	Omdrev	Naturtyp	Kommentar/metod
Sjöar	Areal	12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Sjöar	Flödesreglering enligt Hydromorfologiska bedömningsgrunder (NV-07) med avseende på hydrologi	12	3110,3130	Information hämtas från rapportering vattendirektivet
Sjöar	Exploatering, bebyggelse, bryggor etcetera	12	Alla	Ingreppsindikator som ofta faller under tillsyn. Kart- eller fjärranalys.
Vattendrag		12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Vattendrag	Fria vandringsvägar, det vill säga låg fragmenteringsgrad/barriäreffekt (Hydromorfologiska bedömningsgrunder NV-07).	12	Alla	Information hämtas från rapportering vattendirektivet.
Vattendrag	Förekomst av juvenil tjockskalig målarmussla och/eller flodpärlmussla.	12	Alla (i områden med förekomst av arterna).	Fältmetod. Samordning uppföljning av arter i bilaga 2 och gemensamt delprogram RMÖ/ÅGP för flodpärlmussla.

Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet

Natura 2000-området Åresjön med biflöden består av fem naturtyper, Ävjestrandsjöar (3130), övriga sjöar (3100), Större vattendrag (3210), Mindre vattendrag (3260), och Alpina vattendrag (3220) 400 hektar. En art skyddad enligt art- och habitatdirektivet förekommer i Åreälven med biflöden, Utter (*Lutra lutra*) (1355).

Målindikatorer

Till bevarandemålen finns kopplade mätbara målindikatorer, som är de faktorer som i praktiken följs upp i uppföljningsprocessen. Uppföljning av målindikatorer görs med sex- eller tolvårsintervall (Rapport 6379:2010. NV). Målindikatorer är till exempel typiska arter som för Åreälven med biflöden är framför allt öring och röding.

Tidigare och pågående provtagningar

TABELL 2. PROVTAGNINGAR SOM TIDIGARE UTFÖRTS ELLER FORTFARANDE PÅGÅR INOM NATURA 2000-OMRÅDENA. I TABELLEN REDOVISAS TYP AV PROVTAGNING, LÄNSSTYRELSENS STATIONS ID, PROVTAGNINGSENTERVALL, INOM VILKET PROGRAMOMRÅDE PROVTAGNINGEN UTFÖRTS/UTFÖRS (OM INFO FINNS) SAMT PROVTAGNINGÅR. VATTENKEMI REDOVISAS ENDAST FÖR DET GAMLA NATURA 2000-OMRÅDET, EJ UTÖKNINGEN.

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Elfisken	7014773-1312434 Kalfjäll	1 prov		1995
Elfisken	7021720-1329130 Ned bron - Nr 104	1 prov		2009
Elfisken	7024660-1368190 Ovan skoterbro	1 prov		2009
Elfisken	7024842-1316146 Nedstr bron - Nr 107	1 prov		2009
Elfisken	7026101-1346680 Lokalnamn saknas	1 prov		1995
Elfisken	7026114-1346733 Lokalnamn saknas	1 prov		1995
Elfisken	7026580-1333333 - Nr 108	1 prov		2009
Elfisken	7026977-1350790 Inlopp	1 prov		1995
Elfisken	7027442-1334934 Uppstr bro	2 prover		2008-2009
Elfisken	7029915-1359235 Lokalnamn saknas	1 prov		1995
Elfisken	7033217-1340634 Uppstr bro	1 prov		2008
Elfisken	7034600-1355476 Uppstr bro	1 prov		2008
Elfisken	7034833-1355505 Ovan gamla bron	1 prov		2009
Elfisken	7035406-1349117 Uppstr E14 - Nr 100	1 prov		2009
Elfisken	7035584-1361450 Ovan bron g:a vägen	1 prov		2009
Elfisken	7035640-1361400 Bygdegården	1 prov		2013
Elfisken	7039758-1345759 Uppstr bro	1 prov		2008
Elfisken	7040417-1340121 Vägen	1 prov		2008
Elfisken	7044252-1340000 Uppstr bro	1 prov		2008

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Elfisken	7059237-1324944 75 m nedstr väg	1 prov		2009
Bottenfauna	7037836_391001_BÖLE-SÅN_	1 prov		1987
Bottenfauna	7023047_380270_INDALSÅLVEN (LANDVERK)_	1 prov		2001
Bottenfauna	7020682_356514_TÄVLAN_	1 prov		1987
Bottenfauna	7017335_358442_TVÄRÅSBÄCKEN_	1 prov		1987
Bottenfauna	7023444_375287_HARÅN	1 prov		1987
Bottenfauna	Ullån1	2 prov		2016 och 2018
Bottenfauna	Ullån2	1 prov		2018
Bottenfauna	Vikbäcken	2 prov		2010 och 2018
Vattenkemi	7035580_1361450_Ullån_ Ovan bron g:a vägen - Nr 105	2 prover		2009 och 2013
Vattenkemi	6996388_369760_HANDÖLAN_	7 prover		1988-1997
Vattenkemi	7007119_367096_STORULVÅN_	9 prover		1988-1994
Vattenkemi	7009696_368503_SÖNNERTVÄRÅN_	9 prover		1988-1994
Vattenkemi	7011022_369026_NORDERTVÄRÅN_	8 prover		1988-1994
Vattenkemi	7050903_369084_SAXÅN / SAXBÄCKEN_	3 prover		1988, 1991, 1993
Vattenkemi	7037836_391001_BÖLE-SÅN_	2 prover		1988 och 1991
Vattenkemi	7031057_395766_MÅNGÅN_	1 prov		2009
Vattenkemi	7032760_390515_RULLÅN_	1 prov		2009
Vattenkemi	7027506_379574_TJUVMYRBÄCKEN_	1 prov		1998
Vattenkemi	7024018_408995_TVÄRÅN, TVÄRSÄTT_	1 prov		1991
Vattenkemi	7027900_384617_LILLÅN, GEVSJÖN_	2 prover		1988,200
Vattenkemi	7030269_396522_SKÄNKBÄCKEN_	2 prover		1988,199
Vattenkemi	7001192_370319_TJALLINGÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7020596_411037_HENÅN_	3 prover		1988
Vattenkemi	7023235_418251_SLAGSÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7029882_406322_VIKBÄCKEN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7030373_393721_KVARNÅN DUVED_	1 prov		1988
Vattenkemi	7030931_398312_BÄCK FRÅN RENFJÄLLET_	1 prov		1988
Vattenkemi	7031345_395508_MÅNGÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7032117_401246_ULLÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7036716_385395_BUTTULSBÄCKEN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7055773_362572_BJÖRSJÖÅN_	1 prov		1988

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Vattenkemi	7029313_380941_FINNÅN_	4 prover	Lst annat	1988, 2000, 2008
Vattenkemi	Stor-Rörtjärnen	1 prov 2014	NMÖ	2007-2017
Vattenkemi	Åresjön	1 prov 2014	NMÖ	2007-2017
Vattenkemi	7039321_390750_ÖSTRA NORN_		NMÖ, Hydrologiska grundnätet	
Vattenkemi	7046552_370428_MEDSTUGAN NEDRE_		NMÖ, Hydrologiska grundnätet	
Vattenkemi	7028976_406729_ÅRESJÖN_		NMÖ, Sjöar omdrevsstationer	1990, 2007-2008
Vattenkemi	7026873_407957_Åre Anl 1511 5201_Utsläppspkt Rb 9802=PT5	6 prover	RK	2012
Vattenkemi	Bodsjön	1 prov 2017	RMÖ	2014-2017
Vattenkemi	7031999_391851_Staa_	Flera årligen	SRK Indalsälven	1993-2012
Vattenkemi	7018132_360641_Enkroken_		SRK Indalsälven	1993-2012
Vattenkemi	7022766_419136_Kullenbron_		SRK Indalsälven	1993-2012
Vattenkemi	7029864_382552_GEVSJÖN_	2 prover		1990 och 2007
Vattenkemi	7051740_361705_SKALSVATTNET_	2 prover		1990 och 2007
Vattenkemi	7020855_414623_Romo_	1 prov		2011
Vattenkemi	7021205_416022_Hålland_	1 prov		2011
Vattenkemi	7021403_411980_Undersåker_	1 prov		2011
Vattenkemi	7031138_398660_Bräcke 1:18_	1 prov		2011
Vattenkemi	7020479_365979_ENAN_BK	1 prov		2010
Vattenkemi	7046236_370816_MEDSTUGEÅN_BK	1 prov		2010
Vattenkemi	7040325_389965_MELLANÅN_	1 prov		2009
Vattenkemi	7022898_418739_SLAGSÅN_	1 prov		2008
Vattenkemi	7030824_395734_MÅNGÅN_	1 prov		2008
Vattenkemi	7037796_389458_ÖSTERNOREN_	1 prov		2007
Vattenkemi	7048421_368558_MEDSTUGUSJÖN_	1 prov		2007
Vattenkemi	7054586_359175_STORSJÖN Rr 165_	1 prov		2007
Vattenkemi	7028128_407504_Åresjön_	Flera årligen		2007
Vattenkemi	6996256_363235_ENAN_	1 prov		1995
Vattenkemi	7018133_360641_ENAN, ENKROKEN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7019595_367219_INGOLVÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7022789_419093_INDALSÄLVEN, UNDERSÅKER_	1 prov		1988

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Vattenkemi	7021197_416537_Hållands reningsverk Nedan_			
Vattenkemi	7021213_412015_Undersåkers reningsverk nedan_			
Vattenkemi	7021214_416003_Hållands reningsverk Ovan_			
Vattenkemi	7022335_418359_Nyland reningsverk Ovan_			
Vattenkemi	7022774_419099_Slagsån reningsverk Nedan_			
Vattenkemi	7026235_408430_Åredalens avloppsreningsanläggning Nedan_			
Vattenkemi	7029768_405963_Åredalens avloppsreningsanläggning Ovan_			
Kiselalger	Handölan_7014810_371398_OBS_EJ_RIKTIGT_STATIONSID	1 prov		2005
Kiselalger	Medstugån_7039251_379708_OBS_EJ_RIKTIGT_STATIONSID	1 prov		2005
Miljögifter	Åre ARV, ytvatten	1 prov	Miljögiftsamordning	2008
Miljögifter	Åre ARV, sediment	1 prov	Miljögiftsamordning	2008
Miljögifter	Åre ARV, fisk	1 samlingsprov	Miljögiftsamordning	2008
	7022893_418749_Slagsån reningsverk Ovan_			
Sjöprovfiske	Åresjön	2 prov		2006 och 2016
Dykinventering	Alla strömmar i huvudfåran från Ånnsjön till Undersåker.	1 till flera gånger		1997-2006
Trumminventering	Längs hela N2000-området	1 gång/vägpassage	Trafikverket	2005-2008
Biotopkartering	Flera vattendragssträckor	1 gång/vattendrag		2010-2011

Plan för fortsatt uppföljning

För varje Natura 2000-område tar Länsstyrelsen fram en plan för kontinuerlig uppföljning av områdets bevarandemål, utvärdering av områdets bevarandeåtgärder och identifiera behov av ytterligare åtgärder. Detta för att i många fall skapa och i vissa fall upprätthålla en långsiktigt gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper. Förutom tydliggörande av metoder, uppföljningsfrekvenser, kostnader och finansiering är även ett av syftena med uppföljningsplanen att kunna precisera bevarandemålen för Natura 2000-området. Länsstyrelsen ansvarar för att målsättningen med området uppfylls.

Förutom den uppföljning som listas i tabell 3 bör området besökas ungefär vartannat år. Där en översiktlig notering över områdets morfologiska och hydrologiska förhållanden görs. Även noteringar av närliggande skogsburksåtgärder eller andra påverkanskällor utförs.

TABELL 3. I TABELLEN REDOVISAS VILKA PÅVERKANSAKTORER SOM FINNS PÅ NATURA 2000-OMRÅDET, ÅTGÄRDER, UPPFÖLJNINGSMETODER FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER SAMT UPPFÖLJNING AV BEVARANDESTATUS BEVARANDETILLSTÅND?, STARTÅR FÖR UPPFÖLJNING SAMT MED VILKA INTERVALLER UPPFÖLJNING SKA SKE, LOKALINFORMATION, KOSTNADER SAMT FINANSIERING OM SÅDAN ÄR KÄND.

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad	Förslag finansiering
Fysisk påverkan. Antropogen påverkan.	Biotopåterställning	Biotopkartering	2023	12	Återkartering av ett antal vattendrag inom området. Ny inventering av ett antal vattendrag.	5 kr/meter	Skötselmedel
Fysisk påverkan. Antropogen påverkan.	Information. Tillsyn. Biotopåterställning	Drönanfotografering	2019	12	Välj ut lokaler		Skötselmedel
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagning	Enligt NMÖ program	Enligt NMÖ program	2-8 lokaler		NMÖ
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagning	Enligt RK program	Enligt RK program	1 lokal		RK
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagning	Enligt RMÖ program	Enligt RMÖ program	1 lokal		RMÖ
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagning	Enligt SRK program	Enligt SRK program	3 lokaler		SRK
Påverkan från jordbruksfastighet	Tillsyn	Vattenkemiprovtagning	?	?	Nedströms jordbruksfastighet i Såå	500 kr/prov	Skötselmedel
Påverkan från saltning av skidsystem och vägar		Vattenkemiprovtagning	2019	Årligen	Se över lokaler	700 kr/prov	Skötselmedel
Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Bottenfaunaprovtagning	2019	3	Prioriterade tillflöden till Åresjön. Samma som elfisken.	3 000 kr/lokal	Skötselmedel/Provtagningsprogram för exploatering
Skogsbruk. Fritidsfiske.	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Elfiske	2019	3	Prioriterade tillflöden till Åresjön	3 000 kr/lokal	Skötselmedel

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad	Förslag finansiering
Fritidsfiske/fysisk påverkan	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Dykinventering fisk	2020	6 rullande	Alla strömmar i huvudfåran från Ånnsjön till Undersåker.	5 000 kr/lokal	Skötselmedel
Fritidsfiske/fysisk påverkan	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Sjöprovfiske	2023	6 Samma år som provfiske i Ånnsjön	Åresjön	30 000 kr/fiske	Skötselmedel
Vägnät (allmänt, skogsbruk)	Trumbyte, tröskling, passager för utter	Inventering av vägpassager	2023		Längs hela N2000-området. Samordnas med väggrummeinventering.		Ev. Trafikverket

Levande dokument

Uppföljningsplanen fungerar som en sammanfattning av de undersökningar som genomförts i det aktuella området genom åren fram till och med 2017/2018 och en startplan för fortsatt uppföljning. För att den fortsatta uppföljningen enkelt skall kunna uppdateras med nya undersökningar, förändringar i finansiering, antal lokaler eller uppföljningsintervaller skapas en databas med tabell 3 som utgångspunkt. För information om förändringar i uppföljningsarbetet kontakta Länsstyrelsen Jämtlands län.

Litteratur

Havs- och Vattenmyndigheten. (2017). Sötvattenanknutna Natura 2000-värdens känslighet för hydromorfologisk påverkan. Eddie von Wachenfeldt och Ulf Bjelke. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15.

Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.

Länstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland